

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Diarienum: Fi2020/01583/S2

Remissvar från TEKO, Sveriges Textil- & Modeföretag ”Betänkande av Utredningen om skatt på skadliga kemikalier i kläder och skor, SOU 2020:20 ”

TEKO, Sveriges Textil- & Modeföretag (nedan benämnt TEKO) har beretts möjlighet att lämna svar på rubricerade remiss. Som inledande ord vill vi säga att vi ställer oss helt bakom en önskan att begränsa farliga ämnen i textil och mode, men avvisar helt förslaget att detta skall ske med hjälp av en nationell svensk kemikalieskatt. Som skäl till vår ståndpunkt vill vi anföra nedanstående.

Vi ser det dessutom som anmärkningsvärt att partierna i regeringsunderlaget ändå redan bestämt sig för att gå vidare med utredningens förslag via offentliggörandet av budgetpropositionen för 2021, som gjordes redan den 22 september (Statens budget för 2021 – skattefrågor, kapitel 13:35). Utifrån beskrivningen i budgeten och den förväntade skatteintäkten på 1 miljard SEK för 2022. Att göra detta innan remisstiden gått ut, och andra aktörer har fått möjlighet att yttra sig, är noterbart och riskerar att kraftigt urholka förtroendet för politiska processer samt försvaga den robusta beredningsprocess som Sveriges offentliga förvaltning traditionellt varit byggd på.

Bakgrund

TEKO, Sveriges Textil- & Modeföretag har arbetat med textil- och modeindustrin sedan starten av förbundet 1907. Idag företräder TEKO nästan 350 små, medelstora och stora företag. Dessa är verksamma inom textilproduktion, mode och design. Vi har idag många livskraftiga och innovativa textilföretag i Sverige som tillverkar och säljer tekniska textilier, arbetskläder, sjukvårdstextilier, möbel- och inredningstextilier, barnkläder, kläder för utomhusbruk med mera. I dagsläget kämpar många för sin överlevnad på grund av effekterna av Covid19 och det tillfälliga avbrottet i leverantörskedjor och handel. Det är viktigt att dessa textilföretag ges möjlighet att verka på en internationell marknad med lika villkor och att ytterligare utflytt av de producerande verksamheter som finns kvar i landet undviks.

Den svenska textil- och modeindustrin verkar på en global marknad, där inflödet av kläder och textila konsumentprodukter från länder utanför EU är stort och stadigt ökar bland annat via e-handelsplattformar.

I Sverige var textilindustrin tidiga med att fasa ut farliga kemikalier i produktionsprocesserna, minska energi- och vattenförbrukningen mm. Även när svensk tillverkning flyttade utomlands har TEKO funnits där för att stötta medlemmarna i miljöfrågor. Det har vi kunnat göra genom den samlade erfarenhet som finns inom TEKO som branschorganisation och hos våra medlemmar, inte minst inom kemikalieområdet.

Vår kunskap om kemikalieanvändningen i textila processer är också en av orsakerna till att TEKOs redan 2012 och också 2015 skrev till EU och Sveriges regering om en önskan att lagstifta för hårdare kemikaliekrav på textila produkter och produktion.

TEKO har en miljögrupp som stadigt växer och som är ett uppskattat nätverk där ett hundratal företag med eller utan egen produktion kan diskutera frågeställningar och möjliga lösningar. Idag gäller inte bara ovannämnda miljöaspekter utan vårt gemensamma engagemang innefattar också att se hur vi kan bidra till ett hållbart cirkulärt system för textil, där de globala leverantörskedjorna är en del likaväl som att se över hur arbetskraft behandlas utomlands.

TEKO har som branschorganisation deltagit i både Naturvårdsverkets och Keml:s textildialoger och referensgrupper, Upphandlingsmyndighetens expertgrupp för textil, expertgruppen för utredningen om ett centrum för substitution, sitter med i expertgruppen för producentansvarsutredningen och varit med i projekt inom ramen för den nordiska handlingsplanen för hållbart mode och textil. Vi är med och aktivt jobbar med den nationella plattformen, både genom att vara ordförande i styrgruppen och där vi idag sitter en av kunskapsgrupperna för den nationella plattformen "Textile & Fashion 2030". Vi uppskattar och gör detta för att vi anser att samverkan är det enda sättet att nå en hållbar framtid och vi vill genom detta också poängtera vikten av att förstå och sätta sig in i de villkor och förutsättningar som textil- och modebranschen har att förhålla sig till.

TEKO:s kommentarer på den föreslagna kemikalieskatten

Trots påtalanden från branschföreträdare, bland andra TEKOs, om olämpligheterna att ytterligare lägga last på en av Corona-pandemin hårt drabbad bransch har man valt att gå vidare med ett lagförslag som riskerar ett stort antal jobb, samtidigt som de billigaste kläderna procentuellt kommer att bli dyrare. Detta slår hårt mot svaga grupper, och främst kvinnor både de som arbetar i handeln och de som köper kläder. Vi kan inte se att någon konsekvensanalys gjorts om hur skatten slår mot svaga grupper och efterfrågar den starkt.

TEKO är mycket positiv till att Sverige engagerar sig i frågor som innebär att högre krav ska ställas på kemikalieinnehållet i kläder och skor. Däremot inte att detta ska ske i form av en nationell skatt som enligt vår uppfattning inte leder till minskad kemikalieanvändning. Internationellt är det stora skillnader mellan ämnen som används, så vi önskar att regleringen sker genom ett engagemang på minst EU-nivå. Vår uppfattning är kemikaliekrav på produkter och för användning i tillverkningsprocesser ska regleras genom EU:s kemikalielagstiftning REACH eller genom globala överenskommelser och inte på nationell nivå. Detta för att våra företag ska kunna verka på en global marknad under likvärdiga villkor. Som ett alternativ kan tydliga krav ställas på företagen att kunna visa hur de arbetar med sina leverantörer på ett hållbart sätt för att säkra att kläderna inte innehåller skadliga kemikalier och att de inte heller används i tillverkningsprocesserna. Det innebär bland annat att företag behöver ha rutiner för sitt hållbarhetsarbete på plats, arbeta med sina leverantörskedjor med t ex restriktionslistor för kemikalier, utföra tester när så är relevant etc.

Att också påföra en skatt på 5 % på kläder och skor som saknar de angivna ämnena medför att de företag som redan idag ligger långt framme i sitt hållbarhetsarbete får minskade medel att förbättra sig ytterligare och vara goda exempel. Detta både genom skatten i sig och genom administrativa kostnader.

Vi önskar dessutom en kraftfull tillsyn för att se till att de företag som inte har hållbarhetsarbete och kemikaliekrav högt upp på agendan börjar ställa dessa krav i sina leverantörskedjor. Detta bör givetvis även innefatta de företag som exporterar kläder till svenska marknaden. 30 % av Sveriges konsumenter har köpt kläder utomlands senaste månaden (e-handelsbarometern 2019). Förutom Tyskland som är största privatimporten

toppade Storbritannien och Kina, länder som (inom kort) inte är en del av EU och den gemensamma lagstiftning vi har.

Med ovanstående vill vi understryka vikten av att åtgärder leder till det som man vill uppnå dvs att minska förekomsten av skadliga ämnen och att det inte istället får en motsatt effekt som att företag som avsett utöka sitt hållbarhetsarbete får mindre medel och personella resurser för det.

Skatteförslaget motverkar också omställningen av branschen för att bli mer cirkulär genom att beskatta produkter tillverkade av använd textil (re:design) samt import av second hand/vintage. Studier har visat att det bästa man kan göra ur ett totalt hållbarhetsperspektiv dvs inte bara ur ett kemikalieperspektiv, är att låta kläder och skor få ett långt liv. Genom att beskatta per kilo är risken stor för att tunnare och lättare material används med påföljd av sämre kvalitet och kortare livslängd. En lång livslängd är också av största vikt för nya cirkulära affärsmodeller som bygger på uthyrning, uppgradering, abonnemang etc.

TEKO anser också att det är en stor brist att utredningen inte på ett tydligt sätt har redovisat hur verifieringen för avsaknad av de föreslagna ämnena för beskattning ska ske. Om test på slutlig produkt krävs kommer det att ta oerhörda resurser från företagen. Om man tex har 100 produkter och dessa ska testas hamnar kostnaden mellan 1-2 miljoner kronor. Dessutom är det mycket svårt att förstå att de företag kan uppvisa avsaknad av de angivna ämnen och där vissa också har gått igenom processer med högt ställda krav för att erhålla miljömärkningar ändå ska straffas med en skatt på 5 %. Vi yrkar därför på att de företag som inte använder de aktuella ämnena ska få fullt avdrag.

TEKO:s och branschens övergripande kommentarer

- Mot bakgrund av att miljön skrivs vara i fokus är det olyckligt att kommittédirektivet begränsar utredningen till att lämna ett förslag på utformning av skatt, istället för att förutsättningslöst låta utredningen analysera alternativa styrmedel tex förbud, som potentiellt vore mer ändamålsenliga för att uppnå avsedd miljöstyrning.
- Utredningen gör själva bedömningen att 83,68 % av alla kläder inte innehåller de kemikalier som regleras. Och att 98 % inte innehåller de biocider som beskattas. Det betyder att svenska företag kommer att skatta utan att det ger någon miljönytta.
- Vår bedömning är att skatten inte heller kommer att leda till att vi byter ut mer farliga ämnen på listan mot mindre farliga i någon större utsträckning då de redan idag inte används. Istället skapar den kostsam administration och kostnader relaterade till testning, pengar som hade kunnat användas för att utveckla ett ännu bättre hållbarhetsarbete.
- Utredningen påtalar att förslagen om skatt ska ge vinster för miljö och hälsa. Dock har man inte visat att risker för användares hälsa förekommer i dag. Eller att detta förändras med skatten. Inga dokumenterade studier om det finns bilagda utredningen. Vår uppfattning är att konsumenter sällan upplever obehag av textilier och produkterna överlag är mycket säkra.
- Utredningen har inte kunnat bedöma om skatten är samhällsekonomiskt motiverad, men bedömer att den har en negativ påverkan på konkurrenskraften och sysselsättningen i branschen.
- Utredningens förslag är bristfälligt avseende att skapa förutsättningar för en cirkulär ekonomi då redesignade kläder och skor kommer att beskattas som nya trots av alla

delar kan komma från begagnade textilier som redan skattat en gång vid nyförsäljning.

- Utformningen av skatten bryter sannolikt mot såväl EU:s regler för den inre marknaden som det internationella handelsregelverket i WTO. Det kan inte vara motiverat att utforma handelshinder utifrån åberopande av miljö och hälsa när den absoluta majoriteten inte innehåller de kemikalier som beskattas.
- Det finns all anledning att fråga sig om Sverige, som ett litet och exportberoende land, verkligen vill gå i bräschen för att skapa nationella skatter som försvårar den internationella handeln. Det finns en risk att andra länder kommer att följa efter och utforma egna nationella skatter som Sverige anser görs på ovetenskapliga grunder och hämmar vår export.
- Tillsynsmyndigheternas kapacitet och möjlighet att bedriva tillsyn och uppföljning kommer vara begränsade. Det gäller bl.a. kompetens på kemikalieområdet för att kunna göra relevanta kontroller, men också genom avsaknad av tydlig vägledning i lagstiftningen kring vilka verifikats om godkänns och testmetoder respektive gränsvärden som är aktuella.
- Vi ser stora brister och brist på logik i urvalet av de kemikalier som enligt utredningen ska beskattas. Exempelvis är flera av de aktuella kemikalierna dubbelreglerade då de träffas av annan lagstiftning. Dessutom baseras underlaget i konsekvensanalysen i utredningen på mätningar som är över åtta år gamla och därmed obsoleta då det systematiska kemikaliearbetet utvecklats betydligt under det senaste decenniet.
- Utredningen har föreslagit att lagen ska träda i kraft från den 1 april 2021 och att skatten ska tas ut från den 1 juli 2021. Med beaktande av utredningens bedömning att bl.a. EU bör notifieras om förslaget och att aktörerna inte är vana att hantera punktskatter bör ikraftträdandet senareläggas. En rimlig tid bör ges till omställning för bl.a. anpassning av affärssystem och upprättande av nya rutiner som föranleds av skatten. Skatten bör därför tas ut tidigast från 2022 som finns föreslaget i budgetpropositionen (Statens budget för 2021 – skattefrågor, kapitel 13:35).
- Utöver uppdateringarna av bilagorna är det viktigt att det finns en plan för att utvärdera de miljömässiga och skattemässiga av skatten för att säkerställa att skatten får önskvärd effekt. Utredningen har föreslagit att utvärdering bör ske efter fyra år, men med beaktande av de osäkra hälso- och miljövinster som skatten är det rimligt att uppföljningen sker efter två år från ikraftträdandet.
- Utredningen har haft i uppgift att särskilt beakta hur skatten ska kontrolleras samt att de administrativa kostnaderna hos företagen ska hållas så låga som möjligt. Vi kan inte se att denna konstruktion uppfyller det kravet.
- Av utredningsdirektivet framgår att de ämnen som beskattas ska gå att mäta med hjälp av en standardiserad eller annan likvärdig metod. Flera ämnen i bilagorna har inte standardiserade testmetoder, halterna är lågt satta och i vissa fall till och med så lågt att förekomsten kan vara på grund av kontaminering i fabriker och under transporter och inte fråga om aktivt tillsatta ämnen.
- En begränsning föreslås för företag utanför Sverige om att "Skattskyldig ska vara den som yrkesmässigt säljer skattepliktiga varor till Sverige genom distansförsäljning om säljarens sammanlagda årliga försäljning överstiger ett tröskelvärde om 100 000 kronor per år. Skattskyldighet ska inträda när varorna förs in till Sverige." (11.10.3) Det finns ingen rimlighet i att samma undantag inte ska gälla för svenska företag som säljer produkter för mindre än 100.000 sek per år varför vi föreslår att tröskelvärdet även ska gälla för företag i Sverige.

Som avslutande ord vill vi säga att vi ställer oss helt bakom en önskan att ytterligare begränsa farliga ämnen i textil och mode men avvisar helt förslaget att detta skall ske med hjälp av en nationell svensk kemikalieskatt.

Om riksdagen ändå väljer att gå vidare med förslaget till lagstiftning vill vi kort ge dessa inspel:

- Begränsa till att endast de företag som använder ämnena behöver skatta.
- Begränsa mängden ämnen till betydligt färre (minskar administration och testkostnader).
- Tillse att medel finns för en stor tillsyn både inom och utanför Sveriges gränser.
- Sätt fokus på att kontrollera att rutiner finns för ett hållbart kemikaliearbete internt hos berörda företag.
- Samverka med branschen om frivillig utfasning av ämnen som faktiskt används.
- Driv förbud på EU-nivå för vissa av ämnena.

Stockholm 29 september 2020

TEKO, Sveriges Textil- & Modeföretag

Cecilia Tall
Generalsekreterare TEKO

Cecilia.tall@teko.se
073 825 7900